

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izven nedelje in praznika // Inzerati do 80 petih vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2,50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.-, Popusti po dogovoru, inzerati davek posebej // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.- za inozemstvo Din 25.- // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Kraljeva ulica št. 5
Telefoni: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strassmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE, Ob kolodvoru 101 // SLOVENU GRADEC, Slomškov trg 5 // Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Moskva odkloni a finsko ponudbo

Sovjetska vlada noče priznati zakonite finske vlade in nadaljuje vojno akcijo proti neodvisnosti Finske, ki se junaško bori za svojo svobodo - Ves svet zoper sovjetsko nasilje - Mali narodi se pripravljajo na obrambo

Moskva, 5. dec. s. (Tas) Komisar za rušanje zadeve Molotov je sprejel večeraj švedskega poslanika Winterja, ki mu je sporočil željo tako zbrane finske vlade, da začne nova pogajanja za sporazum s Sovjetsko Rusijo. Komisar za zunanje zadeve Molotov je sporočil švedskemu poslaniku, da Sovjetska Rusija ne priznava tako zbrane finske vlade, ki je zapustila Helsinke in se napolnila v neznanj smrti. O začetku pogajanj s to vlado ne more biti govora. Sovjetska Rusija priznava samo narodno vlado Finske demokratične republike, s katero je zaključila pakt o medsebojni pomoči in prijateljstvu, ki daje nado za mirne in ugodne odnose med Sovjetsko Rusijo in Finsko. (Zakonita finska vlada je uradno demantirala vest, češ da se je preselila iz Helsinkov. Op. ur.)

Moskva, 5. dec. s. (Reuter) Agencija Tas je ponoči objavila, da je komisar za zunanje zadeve Molotov brzojavno obvestil tajništvo Društva narodov, da Sovjetska Rusija na prihodnjem zasedanju Društva narodov, ki je sklicano zaradi finske pritožbe proti Sovjetski Rusiji, ne bo zastopala.

Molotov pravi v svoji brzojavki, da smatra sklicanje Društva narodov zaradi te zadeve kot neumestno, ker Sovjetska Rusija niti ni v vojni, niti ne grozi z vojno finskemu narodu. Sovjetska Rusija je v prijateljskih in mednarodnih odnosih s finsko narodno vlado, s katero je sklenila pakt o medsebojni pomoči in prijateljstvu ter se je z njo sprazumela o vseh ohih zadevah, glede katerih se ni mogla sporazumeti s prejšnjo finsko vlado.

Apela na Društvo narodov ni na voljo finska narodna vlada, temveč finska vlada v Helsinkih, ki je sovjetska vlada ne priznava. Ta apel ima za Sovjetsko Rusijo žaljivo obliko. Dejstvo, da je bil apel tudi objavljen, pomeni popolno pomanjkanje spoštovanja do Sovjetske Rusije.

Finski diplomati ne smejo zapustiti Moskve

Moskva, 5. dec. s. (Havas) Uradništvo finskega poslanstva je še vedno v Moskvi. Švedskemu poslaniku se ni posrečilo dobiti dovoljenja od sovjetskih oblasti, da bi smele finsko uradništvo odpotovati, čeprav je nasprotno finska vlada dovolila, da je sovjetsko poslanstvo zapustilo Finsko. Uradništvo finskega poslanstva v Moskvi preostaja sedaj samo še pet, da se obrne na Doyena diplomatskega zbora v Moskvi, nemškega poslanika von der Schulenburga. Isto je moralo storiti svojčas uradništvo poljskega poslanstva, preden je moglo odpotovati iz Rusije.

Sovjetska vlada doslej sploh ni vzela na znanje obvestila finske vlade, da švedsko poslanstvo zastopa finske interese v Sovjetski Rusiji.

Finci hrabro zadržujejo sovjetsko prodiranje

Kjub sovražnikovi premoči se Finci krepko upirajo in junaško branijo neodvisnost svoje domovine - „Prestolnica“ komunistične vlade zažgana

Helsinki, 5. dec. e. (Reuter) Na skrajnem vzhodu Karelijske ožine se vodijo veliki boji. Kakor se doznava, sta se dve finski diviziji po 38.000 mož spopadli z dvakrat močnejšimi sovjetskimi silami. Vost iz sovjetskih virov, na podlagi katerih naj bi sovjeti prodrl globoko na finsko ozemlje, se demantirajo. V nobenem primeru sovjetske čete še niso prele preko Mannerheimove črte. Na skrajnem severu Finske pa zaradi slabega vremena borba sploh ni prišla do pravega izraza.

Dasi ni popolnoma točnih podrobnosti, so vendar vse vesti, ki prihajajo s fronte strinjajo z dejstvom, da finska vojska z naravnost očarujočo hrabrostjo zaдрuže sovražno prodiranje. Tako pravijo, da je neki finski letalec s strojno postrelil 41 sovjetskih vojakov, a neki drugi letalec se je spustil v borbo s celo eskadro sovjetskih letal. Prav tako krožijo govorice o preciznosti finske artiljerije.

Vesti o porušenju rudnikov niklja v Salmijeriju niso točne. Včeraj zjutraj so oficirji finskega generalnega štaba izvršili inspekcije in našli vse v redu. Vendar je ves kraj podminiran in vse pripravljeno, da požene rudnik v zrak, če bi sovjetske čete prodrele do njega.

Sovjetske izgube

Helsinki, 5. dec. e. (Havas) Sovjetske čete so pričele operacije proti Pečengi že v soboto. Finske čete so v tej naglici izkopalje jarke in zgradile strojniška izopa ter zabarikadirale ceste. Včeraj so finske

Ameriški veleposlanik ostane v Moskvi

Washington, 5. dec. e. (United Press). Kakor se izve iz odločilnih krogov, Zedinjene države za zdaj ne mislijo na to, da bi odpoklicale svojega veleposlanika Steinharta, niti na to, da bi prekinile diplomatske odnose s Sovjetsko Unijo. Tako politika, izjavljajo v Washingtonu, ni v načrtu Zedinjenih držav in tudi ne v interesu svetovnega mira. Na polslužbenem mestu pa se doznava, da Zedinjene države ne bodo priznale okupacije Finske, če bi Rusija ostala zmagovalka in če bi zasedla Finsko, kakor tudi niso priznale okupacije držav Mandžukua, Abesinije, Avstrije, Češkoslovaške, Albanije in Poljske. Izjavlja se nadalje, da vlada Zedinjenih držav ni zadovoljna s postopkami odposlanca poslanka Wilsona iz Berlina, ker je imelo to za posledico poslabšane odnose z Nemčijo.

Odpoklic veleposlanika Steinharta Finske ne bi pomagal, temveč bi samo Zedinjene države izgubile svojo močno diplomatsko zastopstvo v Moskvi, a izpopolnitev veleposlaniškega položaja v Moskvi bo posebne važnosti, ko se bo vojna končala.

Sovjetska letala bombardirajo samo civilno prebivalstvo

London, 5. dec. AA. (Reuter) Uradna finska agencija objavlja tole poročilo: Točno je ugotovljeno, koliko ljudi je ubitih ali ranjenih na Finskem zaradi sovjetskih letalskih napadov. Bombardiranje v četrtki je terjalo življenje 55 ljudi, v petek 12, in v nedeljo 7. V teh treh dneh so bombe ranile vsega skupaj 248 ljudi. V istem času so bombniki popolnoma uničili 11 hiš, delno pa 233. Letala so s strojnimi ubila 38 ljudi in ranila 246. Pri vseh teh letalskih napadih ni bilo niti enega napada na kakršnekoli vojaški objekt, ampak so vsi napadi veljali civilnemu prebivalstvu. Poročila iz Kirkenaa javljajo, da se vrše krvavi boji v Pečengi. Sovjetske čete so dobile ojačenje, toda Finci držijo svoje postojanke, čeprav je sovražnik mnogo močnejši.

Helsinki, 5. decembra. AA. (Reuter) Po še nepotrjenih poročilih, ki so snodi pozno ponoči prišla v Helsinke, je neki sovjetski bombnik letel večeraj zjutraj nad Lipurijo in metal bombe ter ubil 11 ljudi. Govore, da so v sobotnih bojih na severu Ladoškega jezera ujeli 1500 sovjetskih vojakov. Ker se je položaj poslabšal, je več tujih dopisnikov že zapustilo Helsinke. Po sročnem poluradnem poročilu so poslali Finci oddelek vojakov na Aalandsko otočje, kjer pričakujejo sovjetski napad.

Finska ojačenja

Osla, 5. decembra. AA. (Reuter) Po neki brzojavki iz Kirkenesa so Finci poslali velika ojačenja v pokrajini blizu Pečenge, kjer so znameniti nikljevi rudniki. Ta ojačenja cenijo na 10.000 mož.

Sovjeti priznavajo finsko hrabrost

Moskva, 5. dec. AA. (Reuter) Najnovejša sovjetska poročila s fronte potrjujejo, da se Finci krepko upirajo rdeči vojski. S podporo naravnih zaveznikov, to je terena, zaдрužeje finske čete sovjetsko prodiranje na več točkah fronte posebno ob Karelijski meji in v severnem delu Ladoškega jezera. V tem delu prometne žile še niso zmrznile in se morajo sovjetske čete boriti s velikimi premetnimi tekočinami v teh krajih, ker ni nobenih cest. Po pisanju uradne sovjetske agencije so sovjetske čete povzdle, kjer skušajo prodreti, trile ob velikanskem požaru in padle v maskirane jame za vojske in tanke. V prestolnici tako imenovane ljudske

vlade so Finci zažgali, preden so se iz vamačnikli železniške postaje, počito in mnogo drugih postopli. Vsi prebivalci t prestolnice so zapustili mesto po nalogi finske vojske.

Dopisnik »Pravde« pravi v svojem večerajšnjem poročilu iz Terioka, da so mesto in okoliške vasi popolnoma prazne. To je popolnoma v nasprotju z večerajšnjim uradnim poročilom, ki trdi, da je ljudski vladi v Terioku priredilo ljudstvo teh krajev velike manifestacije. To pripovedovanje o manifestacijah ljudstva, ki se je kakor uradna »Pravda« sama priznava, izselilo iz Terioka še pred zavzetjem mesta, je torej prava bajka.

Finska utrdila Aalandsko otočje

Helsinki, 5. dec. 1. Zunanji minister Tanner je poslal tajniku Društva narodov Avenolu brzojavko, v kateri mu sporoča da je Finska v zaščito svoje nevtalnosti utrdila Aalandsko otočje in ga zavarovala z minami.

Zapuščena finska prestolnica

Helsinki, 5. dec. Vsa inozemska poslanstva v Helsinkih so dobila od svojih vlad nalog, naj zapuste mesto. Včeraj so Helsinski kazale nenavadno sliko. Mesto je bilo skoraj izumrlo, kajti večina prebivalstva ga je že zapustila. Trgovine so bile večinoma zaprte, pač pa so bile gostilne še odprte, prav tako tudi banke, železniški promet je bil velik, ker so vlakci neprestano odvažali na tisoče beguncev.

Helsinki, 5. dec. s. (Reuter). Vsi angleški državljani so po navodilu angleškega poslanstva do polnoči zapustili Helsinke.

Helsinki, 5. dec. 1. V Stockholmu je odplula finska ladja »Oska« s 250 begunci, večnoma Skandinavci, nekaterimi Madžari in Nemci. Z ladjo se je odpojal tudi bivši zunanji minister Erikko, ki je imenovan za odpravilnika poslov v Stockholmu.

Helsinki, 5. dec. e. Od večeraj je finski oddelek za propagando začel oddajati po radiu emisije v ruščini.

Obrambne priprave na švedskem

Stockholm, 5. dec. s. (Reuter) Uradno poročajo, da je švedska vlada dovršila vse priprave za evakuacijo Stockholma v primeru potrebe.

Doslej se je v Stockholmu prijaviło 3000 švedskih državljanov za prostovoljno službo v švedski vojski. Včeraj je došel v Stockholm bivši finski zunanji minister Erikko ter prevzel funkcijo odpravilnika poslov finskega poslanstva.

Demonstracije na Norveškem

Osla, 5. dec. AA. (Stefani) Na vseh straneh so priredili protisovjetske demonstracije. Več profesorjev je ostro napadalo Sovjetsko Rusijo in naglašalo, da je v nevarnosti Norveška, če bo v tem sporu ostala nevtalna, ker bi se moglo zgoditi, da bi sovjetska Rusija za Finsko napadla še Norveško. Norveški študentje so postali pozdrave solidarnosti svojim finskim tovarišem, borečim se za svobodo svoje domovine.

Angleški kralj na zapadni fronti

Kralj Jurij VI. se je brez vseh ceremonij po viharni moradi vojni izkrcal v Franciji ter se podal na francoske bojišče

London, 5. dec. e. (Reuter). Posebni Reuterjev dopisnik, ki je pridržen angleškim ekspeditivnim četam v Franciji, javlja, da ni bilo nobenih ceremonij, ko se je angleški kralj vkrca na neki rušički, s katerim se je odpeljal v Francijo. Ladja je plula po strahovito razburkanem morju. Kralj je bil oblečen v maršalsko uniformo in ogrnjen z dežnim plaščem. Ves čas plovbe je bil na poveljniškem mostu. Od časa do časa so ogromni valovi pluskali preko krova, a ostali rušički, ki so spremljali kraljevo ladjo, so se zdeli kakor ogromne penaste gore. Nad ladjo so stalno krožila letala, katerih dolžnost je bila takoj opozoriti poveljnika rušičke, če bi se bližala kakava nevarnost.

Na francoski obali so ladjo in kraljevo spremstvo sprejele francoske ladje. Vojvoda Gloucestrski, ki je bil v kraljevem spremstvu, se je vrnil z odnora na francosko bojišče. Rušički, na katerem je bil kralj, je pristal ob francoski obali ob 18.30. Pri izkrcavanju ni bilo nobenih ceremonij, ne častnega sprejstva, niti častnih streljav. Več Francozini, ki so bile slučajno na obali, je kralju prijazno mahalo z robcji v pozdrav. Ko je kraljev rušički pristal na obali, so prišli na krov lord Gorth, general Branrik, prvi kraljev adjutant, general Roruse, šef francoske misije v angleškem generalnem štabu in ga pozdravili. Kralj je nato zapustil ladjo in se odpeljal v navadnem maskiranem vojaškem avtomobilu v angleški glavni generalni štab, kjer bo ostal v družbi generala Gortha. Po določenem programu bo kralj posetil razne edince angleške vojske in prav tako tudi prve bojne črte.

Švicarske simpatije za Finsko

Zeneva, 5. dec. AA. (Reuter) Predsednik novega švicarskega zveznega sveta je a današnji otvoritvi prvega zasedanja javil, da je Švice finska usoda globoko pretresla. Predsednik zveznega sveta je tudi izjavil, da se švicarskemu narodu čustveno nasljuje, ki ga uganjajo nad malimi narodi.

Protisovjetske demonstracije v Italiji

Milana, 5. dec. 1. Fašistična mladina je včeraj priredila demonstracije proti Sovjetski Rusiji. V sprevedu je korakalo okoli tisoč mladih fašistov s finsko in fašistično zastavo na čelu, ki so burno vzklikali: žive! Finska! Dol Sovjetska Rusija!

Madžarski napadi na sovjete

Budimpešta, 5. dec. AA. (Stefani) Vsi madžarski listi: še nadalje poudarjajo svoje simpatije za junaški finski narod in odkrito napadajo sovjetske napadalce. List »Esti Kurir« pravi, da ne sme nobena vlada priznati tako imenovane ljudske vlade, češ da je to sentna vlada, ki so jo sestavili finski izdajalci in ki nikogar ne predstavlja.

Nemško stališče v finko-ruskem spopadu

Basel, 5. dec. s. »Basler National Zeitung« karakterizira nemško stališče v sovjetsko finkem spopadu s citatom v Varšavi izhajajočega nemškega lista, ki piše pod naslovom »Kaj nam je Finska«, da je bolj naklonjena sovražnikom Nemčije kakor pa Nemčiji, ki ji je dolžna zahvalo za osvobodjenje. Danes je Finska v konfliktu z Rusijo, to pa zaradi svojega izvalnega postopanja. Finska vlada je zmerne ruske predloge odklonila. Razumljivo je, da si velika Rusija tega ne more pustiti dopasti. Finska je sedaj v težavah in išče pomoči na vse strani. Toda Rusija je boljši prijatelj Nemčije kakor pa ne-hvaležna Finska. Zato naj si Finska sedaj sama pomaga, če more, Nemčije njen spopad z Rusijo nič ne briga.

Za izključitev sovjetske Rusije iz Društva narodov

Zeneva, 5. dec. e. Argentinski zunanji minister Cantilo je poslal generalnemu tajniku Društva narodov Avenolu noto, v kateri ugotavlja, da je Rusija napadla Finsko in zaradi tega zahteva, da se izključijo iz Društva narodov. Ta vest potrjuje informacije, da se v krogih velikega števila delegatov, akreditiranih pri Društvu narodov, razvija propaganda za izključitev Rusije iz Društva narodov.

Zeneva, 5. dec. s. (Reuter) Urugvajska vlada je obvestila tajništvo Društva narodov, da bo Urugvaj istoprij iz Društva narodov, če Društvo proti Sovjetski Rusiji ne bo podvelo ukrepov zaradi njenega napada na Finsko.

Helsinki, 5. dec. 1. Na seji Društva narodov bo finski delegat Holski zastopal Finsko.

Iz notranje politike

V SLUŽBI DOMOVINE

Po akademiji v proslavo 25-letnice osvajanja dijaškega bataljona v Skoplju, je bil prirejen banket, ki se ga je udeležilo mnogo pripadnikov bivšega dijaškega bataljona ter mnoge odlične osebnosti, med njimi zunanji minister dr. Cincar Marković, bivši predsednik vlade Bogoljub Jevtić, minister za telečno vzgojo Jevrem Tomić in rektor univerze dr. Peter Misić. Zunanji minister dr. Cincar Marković je v svoji zdravici izrazil vdanost kralju in kraljevskemu domu, kar so vsi sprejeli s navdušenimi ovacijami, dočim je godba odsvirala državno himno. Ko je izrazil tudi spoštovanje kraljevim namestnikom, je zunanji minister dr. Cincar Marković nadaljeval: Veselim se, ker mi je bila dana prilika, da se morem po 25 letih ponovno sniti s svojimi tovariši. Sicer nas je čas ločil, toda družni nas služba domovine. Služili smo domovini in služimo tudi danes ter bomo služili tako zvesto tudi v bodočnosti.

RESOLUCIJA JNS V SARAJEVU

Mestni odbor JNS v Sarajevu je s svojega plenarnega sestanka poslal glavnoemu odboru stranke v Beogradu resolucijo, v kateri analizira razpoloženje naroda v zvezi z razvojem notranjih in zunanjih političnih dogodkov. Resolucija pravi: »Glavna težnja tega razpoloženja je skupen nastop vseh nacionalnih sil. Eden izmed pogojev takega nastopa je jamstvo države do polnega izraza, nadalje čim ožje sodelovanje strank, kajti nemogočnost vodstev strank, da najdejo skupno platformo za akcijo v interesu naroda, je glavna ovira, da se sila vsega naroda ne more izkoristiti za tako akcijo. Mestni odbor JNS v Sarajevu meni, da bi morala JNS storiti vse za tako sodelovanje strank.

ZA OBRAMBO DEMOKRACIJE

Kakor smo že poročali, je v Kragujevcu zila nedavno prva številka »Narodnega Pokreta«, lista demokratične stranke za Sumadijo. V prvi številki je list objavil članek vodje demokratične stranke Ljube Davidovića, ki poudarja, da mora danes Sumadija braniti dva narodna interesa, to je demokracijo in srbstvo.

Prvo kar je Sumadija srčno in smeje branila, je interes narodne svobode, narodne vlade in vzpostavitve vsega reda na demokratsko podlagi. Mi smo imeli v zadnjih letih take izkušnje, da so se mišljenja vseh narodnih strank zedinila v borbi, ker se je bilo treba boriti za najosnovnejše pravice, za človečansko pravičnost in za borbo in prenehalo ter kakor kaže tudi ne bo še kmalu prenehala.

Glede obrambe drugega narodnega interesa, to je srbstva, pravi Ljuba Davidović, da gre za vprašanje mirne bodočnosti vse države, a trenutno v prvi vrsti usode srbskega dela naroda. O tem, kako se bo teh 8 milijonov znašlo, kako se bo zavedalo svojega mesta, svoje vloge in svoje moči, je odvisna ne samo usoda Srbov, temveč tudi pametno sodelovanje vse države.

POROČENE URADNICE OUZD V ZAGREBU ODPUSČAJO

V zagrebškem okrožnem uradu za zavarovanje delavcev so pričeli odpuščati poročene uradnice, katerih moške imajo nad 2000 dni mesečne plače. Ta ukrep bo bržkone raztegnjen tudi na Suzor, kadar bodo njegovi posli prešli pod pristojnost banovine Hrvatske. V okrožnem uradu so prejele pretleko soboto odgovod štiri poročene dnevnice, pripravljajo pa se baje odgovodi tudi onih poročenih uradnic, ki še niso dosegle stalnosti in niso v službi 10 let.

Med uradnicami socialnega zavarovanja je ta ukrep izval precejšnje razburjenje, ker menijo, da minimalna moževa plača 2000 din na mesec pri današnji draglini in neprestanem naraščanju cen ne more zadostati za preživljanje družine.

Velik angleški parnik potopljen

London, 5. dec. s. (Reuter) Angleška admiralieta je ponoči objavila, da se angleške ladje prejele kilce na pomoč z angleškega parnika »Doric Star« (10.000 ton), ki je bil napaden v južnem Atlantiku od nemške vojne ladje. Ker posadke ni bilo »Doric Star« nobenih vesti več, sklepajo, da je bila ladja potopljena. Bila je last družbe »Blue« star ter je bila ugrajena pred 18 leti. Sedaj je bila na poti iz Novozelandske in Avstralijske v Anglijo. Domnevajo, da je napad na »Doric Star« izvršila nemška letna križarka »Admiral v. Scheer«.

Davi je nemški radio objavil, da je bil angleški parnik »Doric Star« res potopljen.

Kodanj, 5. dec. s. (Reuter) Ko je včeraj neki nemški minonosec ob danski obali zadel na nemško mino, je izgubilo življenje 36 članov posadke.

Gdinja nemška vojna luka

Berlin, 5. dec. AA. (Havas) Hitler je odredil, da se pristanišče Gdinja groglat za nemško vojno luko.

Borzna poročila

Curik, 5. decembra. Beograd 10, Paris 9.86, London 17.40, New York 446, Bruselj 73.70, Milan 22.50, Amsterdam 236.75, Berlin 178.75, Stockholm 106.15, Oslo 101.30, Kopenhagen 86.10, Sofija 540.

Najtesnejše sodelovanje med zavezniki

Foleg vojaške bo med Francijo in Anglijo organizirana tudi finančna in gospodarska koordinacija — Nedeljeno stališče zaveznikov tudi glede na neomejeno blokado

Pariz, 5. dec. s. (Reuter) Anglički finančni minister sir John Simon je dospel včeraj v Pariz, da nadaljuje s francoskim finančnim ministrom Reynaudom posvetovalno o angleško francoskem finančnem sodelovanju. Zvečer je govoril Simon v francoski preki francoskega radia. Izjavil je, da je Franciji zagotovljena popolna pomoč angleškega naroda v vojni. Najboljše angleške čete so že v Maginotovi liniji. Čeravno štejejo več sto tisoč mož, so to samo predstraže angleške vojske, ki bo še prišla. Enako kakor v letih 1914—1918 bodo prihajali v še večjem številu novi kontingenti angleške vojske na fronto. Anglija tudi ne preneha povečevati svojo vojno produkcijo. Načrt za vezbanje letalcev imperija v Kanadi bo pomnožil letalsko armado.

Foleg vojaške bo med Anglijo in Francijo organizirana tudi najčista finančna in gospodarska kooperacija. Anglija je morala radi velikih dobav vojne materiala iz inozemstva omejiti svoj uvoz drugega blaga. Prvi ukrep, ki ga je pri tem podzvela, pa je bil, da prepreči, da bi imelo neugodne posledice za uvoz franco-

skega blaga v Anglijo. Sedaj lahko francosko blago še nadalje nemoteno prihaja v Anglijo.

London, 5. dec. s. (Reuter) V angleških uradnih krogih ob priliki uveljavljanja zakona o zaseženju nemškega izvoznega blaga ponovno poudarjajo, da predstavlja to zaseženje samo zmeren in zakonit odgovor na nemški način bojevanja na morju. Angleško-francoski kontrolni bodo podvržene samo one ladje, ki bodo vozile 25% ali več blaga nemškega porekla ali izdelka. Tudi ono blago, ki bo na podlagi tega zaseženo, pa ne bo zaplenjeno, bo samo zadržano do konca vojne, nakar bo šele odločeno o njegovi usodi. Blago, ki bi se moglo med vojno pokvariti, bo prodano, denar pa isto tako deponiran do konca vojne.

V Pariz je včeraj dospela angleška delegacija, ki se pogaja s francoskimi predstavniki glede koordinacije gospodarske vojne. Anglički minister za blokado Cross je imel konferenco s francoskim ministrom Pernotom. O konferenci je bil izdan komunique, ki pravi, da sta oba ministra ugotovila popolno enakost svojih stališč.

da jim bi gospod minister ispoštoval vrtilov vsaj nekaj najpo potrebnih viškov, ko je bilo to na tom, da se na vseh progah vsaj nekaj viškov spet uvede. Proga je pa ostala popolnoma prazna. Pa kaj, saj na Dolenjca je vse dobro, on naj le počaka, ali pa preneha in čaka na sveze, kadar potuje po sgravidih.

Dolenjska je res vedno zapostavljena, a Dolenjec v svoji dobri naravi vse voljno trpi in prenaša. Skrajni čas bi bil, da se pristojni krogi tudi na Dolenjsko ozro in ji pomagajo.

Prijava motornih vozil

Ljubljana, 5. decembra
Po uredbi o omejitvi prometa s motornimi vozili na tekoče gorivo morajo predložiti vsi lastniki motornih vozil na tekoče gorivo (motocikli, osebnih in tovornih avtomobilov, avtobusov, motornih čolnov, plovnih objektov itd.) oblastu, kjer je njihovo vozilo registrirano, najdalje do 14. t. m. pravilno izpolnjene prijave v dveh izvodih za vsako vozilo.

Istotako morajo tudi lastniki motorjev s pogonom na tekoče gorivo, ki jih uporabljajo za pogon industrijskih, rokodelskih

ali drugih naprav, predložiti take prijave do 29. t. m. prvotnemu oblastu za vsak motor v dveh izvodih.

Predpisane tiakovine določene prizadetih bresplačno pri uradih, kjer je vozilo registrirano, odnosno v čigar okolici je motor v obratu.

Lastniki motornih vozil in motorjev na tekoče gorivo, ki predložijo preprosto ali pomanjkljivo ali nepravilno izpolnjene prijave, ne bodo mogli dobiti tekočega goriva za njihov pogon ob prehodu na sistem dobave na karte.

Avtomobilski klub obvešča članstvo, da morajo lastniki motornih vozil v smislu uredbe o omejitvi tekočih goriv z dne 10. novembra t. l. j. prijaviti svoja vozila v roku 15. dni, t. j. do 14. t. m. upravi policije odnosno sreskemu načelstvu pri katerem je vozilo registrirano. Lastniki motornih vozil in motorjev na tekoče gorivo, ki predložijo preprosto ali pomanjkljivo ali nepravilno izpolnjene prijave, ne bodo mogli dobiti tekočega goriva za pogon ob prehodu na sistem dobave na karte Tiakovine za prijavo se določijo v tajništvu Autokluba ali pa na policiji odnosno sreskemu načelstvu, kjer so vozila registrirana.

Anketa o draginji in mezdah

Ustanovi naj se banovski odbor za pobijanje draginje kot posvetovalni odbor banke uprave

Ljubljana, 5. decembra
Dopolnilna je bila na banški upravi stičana na predlog Delavske zbornice anketa o prilagoditvi mezd in plač naraščajoči draginji. Ankete so se udeležili v paritetnem zastopstvu po 12 članov delodajalci in delojemalci, prisostvovali so pa tudi še drugi številni člani kot opazovalci, ker so po pomoti mislili, da ima anketa javen značaj. Predsedoval je načelnik Anton Koci.

Predsednik je ugotovil, da so anketo sklicali v smislu ministrske uredbe o določanju minimalnih mezd in sklepanju kolektivnih pogodb ter da je bila zato tudi sestavljena pariteta zastopnikov delojemalcev in delodajalcev. Če bi na anketi ne prišlo do sporazuma, bi se banska uprava poslužila čl. 3. in 6. uredbe o minimalnih mezdah. Ker je dala pobudo za sklicanje ankete Delavska zbornica, je najprej obziral zahteve delodajalcev referent Delavske zbornice Jurij Stanok. Predvsem je naglasil, da Delavska zbornica ni prošla banske uprave, naj bi sklicala anketo glede kakšnega meznega gibanja, temveč samo, da bi se na nji zastopnik obeh strani povsem složno dogovorili, kaj je treba ukreniti da se bodo sedanje izredne razmere prilagodile porastu draginje in da bo ustvarjen temelj za nadaljno avtomatično urejanje mezd in plač v sorazmerju s cenami. Referent je obrazložil delavske zahteve v obširnem in temeljitem poročilu, podprtem s statističnimi podatki ter ugotovil, da so se življenjske potrebščine v Ljubljani podražile od 1. septembra doslej za nad 15%. Glede na ugotovitve v kakšnih socialnih razmerah

živi naše delavstvo in nameščenstvo, delavska zbornica predlaga predvsem, naj se minimalne mezde, ki so zdaj v veljavi, višajo na najvišjo po uredbi možno višjo; določiti je treba novo osnovno mezdo za vsa država in predpisati je treba minimalne mezde tudi za nameščenstvo in kvalificirano delavstvo.

Nadajajo predlagajo glede na običuten porast draginje maksimiranje cen najpotrebnejših življenjskih potrebščin in naj bi se pri banški upravi ustanovil banovski odbor za pobijanje draginje kot posvetovalni odbor banke uprave. Ta odbor naj bi takoj sestavil podlago indeksa za ugotavljanje draginjskih sprememb. Indeks naj bi služil vse čas izrednih razmer kot podlaga za avtomatično prilagoditev zaslužkov spremljenim cenam. Ker so se življenjske potrebščine podražile od 14 do 17,5%, naj delodajalska organizacija pozove svoje članstvo, da z veljavnostjo 1. t. m. uvedejo za svoje delavce in nameščenstvo v času izrednih razmer posebne draginjske doklade. Ako bi draginja v tem mesecu še izredno naraščala kakor tudi, če bi se nekatere življenjske potrebščine znatno pocenile, bi bilo treba sorazmerno spremljeni draginjske doklade. Naposled je delodajalska skupna naslovila še na bana poseben apel glede spremembe minimalnih mezd za nameščenstvo, trgovinske pomočnike in kvalificirano delavstvo.

Na anketi so predložile skupno izjavo tudi svobodne strokovne organizacije. Preden so delodajalci zavzeli stališče o zahtevanih delavstvu, so se na predlog ravnatelja Riharda Skubca posvetovali in medtem je bila anketa prekinjena.

Za mir, delo in svobodo

Sir John Simon o skupnem cilju zaveznikov: ustvaritev ozračja, v katerem bodo svobodno dihale vse dežele

Pariz, 5. dec. AA (Havas) Anglički finančni minister sir John Simon je v svojem sinočnjem govoru dejal med drugim: Finančna in gospodarska vprašanja so samo del prizadevanja naših dveh držav. V Veliki Britaniji so vsi poklicani vse storili, isto pa vidim tudi na Francoskem, ker se vsi borimo za svobodo. Jasno nam je, da predstavlja Maginotova črta velik branik svobode. Za ta branik svobode se imamo zahvaliti daljnovidnim idejam velikega francoskega državnika, po katerem se branik imenuje, pa tudi vašim inženirjem, vrednim potomcem Vaubana. Jasno nam je, da ste v obrambo tega branika svobode mobilizirali pet milijonov mož in jih tri in pol milijona že poslali na fronto.

Vaši možje so zapustili svojo rodno grudo, svoje delo in svoje tovarne. Jasno nam je tudi to, da ste morali zapustiti bogastva, na meji domovine, ki so jo ogrožali nemški topovi, in da ste njih prebivalstvo spravili v varnejše kraje v zavetje. Vse to ste izvršili hladnokrvno, a odločno. Izrazam vam naziranje vseh vojnih sodržavljancev, ko vam rečem, da smo vam hvaležni in da vas občudujemo. Prav tako prinasam tudi vsem Francozom zagotovilo o popolni podpori britanskega naroda. Državljanom vaše domovine, ki so se morali izseliti, vsem francoskim družinam, ženam in otrokom, ki trpe zaradi teh vojnih težkoč, prinašam najiskrenejše pozdrave od naših državljanov, od naših evakuirancev in njihovih družin z zagotovilom, da smo s srcem in dušo na vaši strani in da v celoti delimo vaše trpljenje. Prepričani smo, da naše in vaše žrtve ne bodo zaman, in da bo nevarnost, ki že tako dolgo plava nad Evropo, enkrat za vselej odstranjena.

Na morju sta naši mornarici, kljub izgubam, ki jih je v vojnem času treba vzeti v račun, ohranili popolno oblast Nemška trgovinska mornarica je pregnana z vseh morij. Kar se tiče nove nevarnosti magnetnih min, vam za zdaj lahko rečem, bodite mirni, ker bo tudi te nevarnosti konec. Ponosen sem, da se mdo bil priložnost izkazati čast prizadevanju in močni podpori francoske mornarice, sloveče po svoji hrabrosti, iniciativi in blesteli opetmi. Ta mornarica bo mnogo storila za skupno stvar. Kakor je že Chamberlain pred kratkim rekel, nam je edini cilj premagati sovražnika, da premagamo tistega agresivnega duha, ki hoče neprestano s silo vladati nad drugimi narodi.

Svoj govor je končal minister Simon z besedami:

Naučil sem se ljubiti in uživati vašo mehko krajino, naučil sem se ceniti vrline francoskega naroda, njegovo požrtvovalnost in zvestobo do domovine, ljubezen do rodne grude, ljubezen do svobode in njegovo vročo željo do miru. Vse te iste vrline krasi tudi britanski narod. Iz vseh teh razlogov je torej jasno, da sta naša dva naroda duhovno en narod in da zato lahko tudi delujeta, kakor je predsednik vaše republike nedavno rekel, tem bolj, ker smo zdaj skupaj tudi na bojišču. Skupaj in vzajemno bomo izvojevali zmago in vzajemno bomo postavili nove temelje trajnega miru. Združili bomo naš trud in naš napor, združili naša bogastva in ustvarili takšno ozračje, da bodo v njem svobodno dihale vse dežele, ki jim je edino do miru, do dela in do svobode.

Skrb naših občin za siromašne občane

Sestanek zastopnikov občin Trbovlje, Hrastnik, Zagorje, Senovo in Krištof

Trbovlje, 3. decembra
Na pobudo trboveljske občine so se v torek popoldne sestali v tukajšnjem občinskem domu predsedniki in člani uprave občin Trbovlje, Hrastnik, Zagorje, Senovo in Krištof z namenom, da se posvetujejo o raznih prečih socialnih vprašanjih, ki jih je treba rešiti v sodelovanju s pristojno državno oblastjo. Delavska struktura prebivalstva omenjenih občin terja vsestranske podpore zlasti tistim občanom, čijih prekomerni dohodki so daleč pod današnjim eksistenčnim minimumom, dohodki, ki pri sedenjem občutnem naraščanju draginje marsikomu onemogočajo nabavo najpotrebnejšega za vsakdanje življenje. Trboveljska občina je dosedaj pokazala res pohvalni smisel za socialne potrebe občanov ter je tudi v današnjih izrednih razmerah smatrala za potrebno, da prisloži na pomoč najšibkejšemu sloju prebivalstva. Na sestanku se je razpravljalo o najprilagodnejši podpori občinam revežem, staroupekolejcem, novoupekolejcem s majhno pokojnino in tistim brezposelnim, ki zaradi starosti težko dobe zaposlitev. Zborovalci so po izčrpnem posvetovalnem sklenili pričeti s skupno akcijo, da se valorizirajo pokojnine staroupekolejcev, zvišajo draginjske doklade ter da se brezposelnim preskrbi njihovi starosti in močnem odgovarjajoče delo. Na sestanku je bilo tudi govora o najprilagodnejši preskrbi živil za občinski okoliš v slučaju potrebe in o načinu gradnje zaklonišč pred napadi iz zraka. Glede slednjega je bilo več predlogov. Najprilagodnejša je pač zamisel o izgradnji zaklonišč po stanovanjskih okoliših. Po sedanjih predpisih o organizaciji pasivne obrambe pred

napadi iz zraka bi si moral zgraditi vsak hišni posestnik lastno zaklonišče. To je seveda vezano s stroški, ki jih naši materialno šibki posestniki nikakor ne bi zmogli. Namestu posameznih zaklonišč v vsaki hiši, naj se raje s skupnimi stroški in skupnim delom izgradijo v vseh večjih občinskih naseljih prostornejša in varna zaklonišča za vse dotične občane. Pri delu bi morali pomagati vsi prebivalci naselja (obvezno) oz. prispevati svoj delež za predvidene stroške. Poleg takih privatnih okrožnih zaklonišč pa naj bi občina izgradila večja občinska zaklonišča. Kot čujemo bo občina v kratkem zgradila vzorno zaklonišče, ki naj bi služilo kot model za okrožna zaklonišča, nič manj pa se ne bo oklevalo tudi s občinskimi zaklonišči, čim bodo za to na razpolago potrebna denarna sredstva. Taka gradbena dela so namreč, če hočejo odgovarjati vsem tehničnim predpogojem, zelo draga. Pri izvedbi teh rujnih gradenj, ki naj ščitijo varnost in življenje vseh občanov, naj bi sodelovali s gotovim zneskom tudi banovina, saj mislimo, da so trboveljski prispevki v banovinski bednostni fond presegli že štiri milijone. Dobili pa smo iz njega dosedaj morda komaj desetino! Če se iz tega fonda lahko gradijo obrambni sidovi pri gotovih javnih domovih bi menda bilo primerno, če bi Trbovlje kot celota lahko računala na podporo iz tega vira tudi pri gradnjah, ki so v sedanjih časih življenjskega pomena za vse prebivalstvo. Občini in krajevnomu odboru za obrambo pred napadi iz zraka bodo Trboveljčani prav hvaležni, če svojo obrambno akcijo okrepi tudi v tej smeri!

Videli smo film o jetiki

Sredi vojnih grozot je ta film simbol naše volje k življenju in zmagi

Ljubljana, 5. decembra
Gotovo ni resnega in pametnega ljubljancana, ki v teh dneh ne bi že videl filma »Robert Koche«. Dr. Robert Koch je bil neznan in skromen podeželski zdravnik, ki je človeštvo dal v roke prvo in najučinkovitejše orodje v borbi proti najnevarnejši bolezni, jetiki. Boj pa je dokončan samo na pol. Človekov razum se vztrajno in uspešno bori za boljše boljno sredstvo v tej veliki bitki za ljudsko zdravje, bori se za uspešno zdravlilo zoper to bolezen. Dr. Koch je odkril povzročitelja bolezni, pokazal je s prstom na bolezen in jo imenoval s pravim imenom. Bodoče generacije čaka druga naloga: dobiti protistrup, ki naj uniči bacile jetike.

Dr. Koch je živel na deželi in dokazal, da je tudi dežela sposobna razgibati človekov razum k ustvarjalnim naporom. Dr. Koch je gledal bedo kmeta, delavca, vseh drobnih podeželskih ljudi, ki so brez pomoči umirali, umirali vsled jetike! Koliko ima naslednikov ta dobi zdravnik!

Šal s jetiko ni tako kot je s kolero, s tifusom, škrlatinko in podobnimi nalezljivimi boleznimi. Kolera danes ni nevarna, tudi tifus ne. Zmaga človekovega razuma nad temi morilci našega rodu je popolna. Pri jetiki zmaga še ni izvojevana. Brednejši so napore pri zdravljenju jetike. Zdravljenje zahteva mnogo denarnih sredstev, dobro organizacijo zdravstvene službe, mnogo idealizma in potrpljenja, mnogo strvanja, mnogo ljubezni do bolnega človeka in njegove družine. Poznamo sovražnika, znane so nam njegove lastnosti in njegovi pogubni nameni — ne moremo pa mu zlahka blizu. V stotinah in stotinah še vedno umirajo od te bolezni naši najboljši otroci, sinovi Slovenije in slovenskega naroda. Strašno so številke! Sovražnik je ovojnil tudi našo ljubko vas, samotna naselja, brutalno razraja po mestih in trgih, noč in dan ogroža vse narod. Ali se te nevarnosti zavedamo?

Pokazali smo dejavno ljubezen do ljudstva, do srca nam je šlo njegovo trpljenje. Ustavili smo solidno in vsenarodno protijetično organizacijo: Protituberkulozno zvezo, protituberkulozno lige in dispanzerje, utrjujemo ljudsko zdravstveno kulturo. Do 700.000 Slovencev smo zajeli v varno zavetje naše protijetične skrbi.

Veliko je storjenega, toda še vedno mnogo, mnogo premalo. Posebno naša vas kilice na pomoč! Pri izviru našega narodnega potenciala so še velike motnje!

Dolenjska še vedno prikrajšana

Novo mesto, 4. decembra
Z novo uvedenimi vlaki je Dolenjski prav malo pomagano, ker z njimi Dolenjska še ni dobila dobrih železniških zvez, slasti proti Zagrebu po novi železniški progi Trebnje—Sevnica. Na tej progi ni niti en vlak povzržen, tako da so ostale zveze bodisi na tej progi s Ljubljano ali s Zagrebom povsem nemogoče. Sedanja razvratitev vlakov na tej progi je tako slaba, da železnica res nima pomena, ker se morajo Dolenjci, ki hočejo potovati proti Zagrebu, posluževati drugih prog kakor pred otvoritvijo nove proge.

Ko je bila ta proga pred letom dni s vso slovenostjo otvorena in izpočena svojemu namenu, smo Dolenjci v resnici pričakovali, da bo železnica na Dolenjsko res pravi blagoslov. Kako razočarani pa smo letos, komaj po enem letu, ko moramo s trpčnostjo ugotoviti, da je Dolenjska bila, je in ostane nastorka, v vsakem pogledu zapostavljena.

Gotovo je, da pri tem trpi največ krivičnik srez po katerega terenu tade naša ta železnica, kljub temu da ima svojo nastanitev in pri lastnih voznih stroških povsem polnena in ministra. Če se ne druzi, so gotovo številni volilci pri lanišnih volitvah poslanec v narodno skupščino pričakovali,

Naše gledališče

DRAMA
Začetek ob 20 uri
Torek, 5. decembra: ob 15. uri: Snegulčica. Obisk sv. Miklavža s spremstvom in obdarovanje otrok. Izven. Znižane cene
Sreda, 6. decembra: zaprto
Četrtek, 7. decembra: Hudčev učenec. Red. Cetrtek
Petek, 8. decembra: ob 15. uri: Emil in detektivki. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene. Ob 20. uri: George Dandini. Izven. Znižane cene

Milkevit v dramati danes popoldne. Starši! Napravite veselje svojim otrokom in pripeljite jih popoldne k mladinski predstavi v dramo Čudovita pravljica o Snegulčici v stihih P. Gode. Jim pokaže lepota pravljice in čarov, zabavna rasbojnica Frice in France pa vzbujata veliko veselje in smeh. K. Predstavi bo prišel pa tudi Miklavž s svojim blestajim spremstvom in bo obdaroval otroke s darili, ki bodo pripadla do 14. danes v dramo, opremljena s nastančnim imenom in naslovom ter dobrimi na-

uki oziroma grajami za obdarovanja. Cene znižane. Začetek ob 15. uri.

OPERA
Začetek ob 20 uri
Torek, 5. decembra: zaprto
Sreda, 6. decembra: Gorenjski slavček. Red. Sreda
Četrtek, 7. decembra: Boris Godunov. Red. A. Gostovanje Josipa Krišaja
Petek, 8. decembra: ob 15. uri: Pri belem konjčku. Izven. Znižane cene. Ob 20. uri: Sabaka kraljica. Gostovanje Josipa Gostiča. Izven. Znižane cene

SPORT

Olimpijske prihodnje leto sploh ne bo. Poročili smo že, da je predsednik mednarodnega olimpijskega odbora prof. Baillet-Latour izjavil, da olimpijske v Bejlnkih prihodnje leto ne bo moglo privedi, obznan je pa mednarodni odbor odločil ponudbo Amerike da bi priredili olimpijske v Detroitu. Olimpijske prihodnje leto sploh ne bo. Odpovedana je tudi zimska olimpijska, ki bi morala biti v Garmisch-Fartentochenu. Nemški tisk piše, da sta Anglija in Francija stopadralic to mirovno svedanost mladine. Nemci vračajo denar tistim, ki so že kupili vstopnice za zimsko olimpijsko.

Baleinica

KOLENDAR
Danes: Torek, 5. decembra: Saba
DANASNJE PRIREDITVE
Kine Matice: Blago Džingiskana
Kine Union: Dr. Robert Koch
Kine Sloga: Vihar nad Azijo
Umetnostna razstava »Lade« v Jakopičevem paviljonu odprta od 9. do 18.
DEZURNE LEKARNE
Danes: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočevar, Celovška cesta 62, Gartus, Moste — Zaloška cesta.

Ozvod s'ta

Ta znamenit dogodek bi ostal neopažen, če bi ga ne odkrilo srečno naključje. Oni dan so prav tedaj potovali proti Ljubljani iz Broda novinarji. Na smemo jim za meriti, da so se pozanimali v jedilnem voz za vina, kajti novinar se mora zanimati za vse.
Novinarji so torej vstopili v jedilni voz brzovlaka v prijetnem pričakovanju, da si bodo ugasili žejo. Pazljivo so proučili jedilni list in naročili belo vino. Natakar pa jih je pa opozoril, da je belo vino žal pito. Pa so zahtevali rdečega. »Oprostite, tudi rdečega vina ni več!« No, novinarji so zadovoljni tudi s črnim vinom, buteljnim, s cvičkom, kraskim teranom ali kakršnokoli kislico, ko je sila velika. Toda v jedilnem vozu niso imeli niti kapljice vina več. Novinarji so začeli zabavljati, kakor da se zavzemajo po svoji navadi za interese javnosti. Kako je sploh mogoče, da v jedilnem vozu na naših železnih niti vna. Strežnik se je vljudno opravičil. Oprostite gospodje, to se nam je pripetilo prvič, odkar vozimo na tej progi! Višja sila, oprostite! Samo pomislite, s tem vlakom se je peljal neki pevski zbor. Saj razumete. Pevski zbor je pil in pel ter bil izčrpani smo vse zaloge kakor prodajalci bencina pri svojih črpalkah. Dokler ne pridemo do Zagreba, se ne moremo oskrbeti z novo zalogo. Oprostite, višja sila — prav za prav višja želja!
Pevci kot pivci posekajo celo novinarje.

SOKOL

Miklavževanje kamniškega Sokola

Kamniki, 5. novembra
Danes popoldne so se Miklavž oglasili tudi pri Kamniškem Sokolu. Priletel bo iz nebes ob petih naravnost v čitalniško dvorano v spremstvu prelepih angelov in strašnih parkljev; tudi polkidi in škrtati bodo prišli. Miklavž bi rad videl ljubo mo sokolsko dečo, se z njo nekoliko pogovoril, saj je za to samo enkrat na leto prilika, in če bo videl, da je deca pridna jo tudi obdaroval. Najprej se bo prikazal strašni Carodej, ki vam bo pričaral razne umetnice, ki jih bodo izvajali parklji in škrtati, pa tudi drugi otroci, nazadnje pa še čisto pravi sokolci. No, kaj bi še dalje govorili, Miklavž bo že tako uredil, da bo vse prav in lepo. Vsa sokolska deca, pa tudi drugi otroci, ki bi radi videli našega Miklavža, naj se v torek popoldne ob petih zbere v čitalniški dvorani. Vabljeni so tudi odrasli, predvsem starši, da vidijo svoje malčke v Miklavževem veselju. Otroci imajo vstop prost, dočim je za odrasle določena ne velika vstopnina.

Ker bo Miklavž delil darila vsem, ki bodo prišli in ki so pridni, naj starši pravčasno posekajo za potrebno. Darila in želje staršev se sprejemajo v torek danes od treh dalje v garderobni sobi Čitalnice.

Izredno lepa proslava 1. decembra v Zgornji šiški. Naš Sokol je prvič letos v lastnem domu svečano in prav prirsčno ob navzočnosti nad 200 pripadnikov društva proslavil praznik zedinjenja. Spored je obsegal 10 točk, med njimi deklaracije, čitanje poslanice, špicarjev prigodni prizor: »Ob skupni mizici, prevedbo 6 dečkov in 4 dečke v vrste naraščaje, prevedbo 7 naraščajnikov in naraščajnic v vrste članstva, zaobljubo 18 novih članov. Posebno prirsčna je bila zaobljuba 58 naraščajnikov in naraščajnic, ki so se zaobljubili na lastno željo. Z državno himno in pesmijo sokolskih legij je bila zaključena izredno uspešna proslava. — V nedeljo 3. decembra smo imeli krasno obiskano in res uspešno miklavževanje za odrasle, v torek 5. t. m. popoldne pa za mladino. V petek, na Marijin praznik pa bo gostovala na našem odru Mrakovca igralska družina s dramo »Stari Rimljan«.

Iz Trbovelj

Sportne vesti. V nedeljo je gostovala v Trbovljah enajstotnica »Diska« iz Domžal. Po daljšem odmoru je igrisče Amaterja zopet oživelo. Amater, ki je zadnje tedne igral izven Trbovelj na prvenstvenih tekmah se je tokrat na domačih tleh pomeril s domžalskim Diskom. Tekma kot taka ni bila na posebni višini. Moštvo Amaterja je publiko razočarala s svojo igro, medtem ko so se gostje odklovali s dobro tehniko in hvalevredno kombinacijsko igro. Disk je prišel v vodstvo v deseti minuti drugega polčasa. Amater pa je rezultat izenačil v trideseti minuti. Igra je bila zlasti v prvem polčasu nezanimiva, čemur so seveda krivi predvsem domači igralci. V drugem polčasu se je Amater vendar nekoliko zdramil ter so domačini jeli jače napadati nasprotnikov gol, vendar radi nepovezanosti niso uspeli zvišati rezultata vse do konca igre. Publike je bilo zelo malo in še ta je razočarana zapustila igrisče. Sodil je g. Funtar. Amater bo moral v bodoče, zlasti odkar je stopil v ligo bolj paziti na svojo igro ter v vsakem pogledu strmeti za zboljšanje tehničnih zmoglosti moštva, ki je v bistvu izredno dobro, gibko, ter je s članom in žilavo vzdržnostjo v sadnem času odneslo še prav lepe zmage. Našemu najboljšemu domačemu nogometškemu klubu iskreno želimo, da pri prihodnjih tekmah opraviči svoj igralski položaj, ki se je za Amaterja zboljšal vsled njegovih lastnih zaslug. Le v vztrajnem delu je tudi napredek.

Iz Radeč

Miklavževanje v Sokolskem domu. V torek 5. t. m. bo v Sokolskem domu miklavževanje za sokolsko dečo. Od 17. uri naj bodo otroci v domu, kjer bodo obdarovani. Zvečer ob 20. pa bo za odrasle. Darila sprejemata br. Pešec in a. Valerija Hašler. Na sprejema je tudi igra enodejanka.

DNEVNE VESTI

— Proslava 20-letnice slovenske univerze. Pred 20 leti, ko smo se Slovenci združili s Hrvati in Srbi v skupno državno znanstveno in napredno združilo kot svobodni državljani v osvobodjeni domovini, smo dobili tudi svojo slovensko univerzo. Z najvišjim kulturnim zavodom je bil Slovenecem zajamčen svobodni kulturni razvoj na vseh področjih. Na pobudo akademske mladine je bil ustanovljen poseben akcijski odbor za proslavo 20-letnice ustanovitve slovenske univerze kralja Aleksandra. Vse priprave za proslavo bo izvedla akademska oblast ob sodelovanju akcijskega odbora. Proslava bo dne 16. in 17. decembra t. l. Vsa slovenska javnost bo v teh dneh proslavljala pomemben dogodek, s katerim se je pred 20 leti začelo naše univerzitetno življenje, obenem pa bo proslava manifestacija za popolno slovensko univerzo, ki ima izpolniti važno narodno in kulturno poslanstvo kot severni kulturni branik Jugoslavije.

— Reorganizacija poštne službe. Iz Beograda se je vrnil ravnatelj splitskega poštnega ravnateljstva Gvido Quient, ki je sodeloval na konferenci vseh poštinskih ravnateljev. Na dnevnem redu so bila važna vprašanja. Med drugim o decentralizaciji poštne proračuna poštnega ministrstva, o novi uredbi o organizaciji tega ministrstva, o uvedbi poštinskih kontraktualnih vaških pismonoš na področju vseh ravnateljstev itd. Ravnatelj dobe široka pooblastila, da bodo lahko sami odločili v svojem področju o imenovanju in službenih odnosih dnevnih čelnikov, služiteljev, pripravnikov in uradnikov X. in XI. skupine. S posebnimi pravilniki bodo uvedene taktične na brzojavu, telefonu in blagajni. Urejen bo delovni čas za poštne osebe tako, da bo imelo nedeljski počitek. Sklenjeno je bilo modernizirati telefonsko omrežje na Jadranski obali. Sibenik in Mostar dobila popolni avtomatični telefonski centrali, Metković pa napol avtomatično. Otok Vis dobi eno najmodernejših avtomatičnih telefonskih central, napol avtomatična centrala na Hvaru se bo po spremembi v popolno avtomatično.

— **Danes v vseh prostorih kavarne „Nebotičnik“ veselo „miklavževanje“**

— Omejitve izvoza vagonov — cistern. Včeraj se stopila v veljavno uredba o omejitvi svobodnega izvoza državnih in zasebnih vagonov cistern iz naše države. Uredbo je izdal ministrski svet na predlog vojnega ministra. Z njo je omejen izvoz vagonov cistern, registriranih pri državnih železnih cestah. Uredba se pa ne nanaša na vagon cistern, ki bodo registrirani po njenem uveljavljanju. Prometni minister more dovoliti izvoz vagonov cistern pod pogojem, da more biti izven naše države od vsega števila vagonov cistern državnih in samoposredniških teles ter registriranih privatnih največ do 50 odstotkov vsakega lastnika, če je teh cistern nad 15. Če je cistern 6 in do 15, jih je lahko izven države do 7. Ta omejitev se ne nanaša na one lastnike privatnih cistern, ki imajo 1 do 5 cistern.

— **Nogavice rokavice KARNICNIK** Nebotičnik.

— V Dol. Toplicah so dobili tudi električno cestno razsvetljavo. Ko so bile v preteklem poletju tudi Dol. Toplice priklopljene banovinskemu električnemu omrežju, so dobile razsvetljavo le hiše in gospodarska poslopja, ter so začeli nato napeljavati elektriko po drugih sosednjih vaseh, a ulice in ceste po Toplicah so ostale še nerazsvetljene. Ta nedostatek je bil pretekli teden odstranjen, tako da imajo sedaj Toplice tudi svojo cestno razsvetljavo, ki sicer še ni vsa povsem dovršena, ker manjka še nekaj uličnih žarnic, kar pa bo storjeno v prihodnjih dneh. Tako se bodo Dol. Toplice v tem pogledu modernizirale in bo zadostno najnujnejšim vaškim potrebam. Za zdravilišče kot tako, pa bo v sezoni potrebno sedanje ulično omrežje še nekoliko razširiti, zlasti za poletni čas kopalnice sezije, ker se kopalniški gostje radi v večernih urah sprehajajo po kopalniškem parku, ki mora tudi biti razsvetljen.

— **Stoletnica Muzejskega društva za Slovenijo.** Med najstarejša znanstvena društva v Sloveniji — pa tudi v državi, spada Muzejsko društvo za Slovenijo, ki bo proslavilo dne 16. decembra 100letnico svojega obstoja. Ob tej priložnosti se bo vrnil v slavnostni dvorani mestnega poglavarstva v Ljubljani v soboto dne 16. decembra t. l. ob 6. uri zvečer pod pokroviteljstvom bana dravske banovine g. dr. Marka Natasa izredni odbor. Istočasno se bodo vršila tudi zborovanja slovenskih zgodovinarjev in sicer v soboto dne 16. t. m. ob 9. dopoldne in ob 3. popoldne v čitalnici Narodnega muzeja v Ljubljani. Bleiweisova cesta 24. Na zborovanjih bodo predavali naši najvidnejši znanstveniki o aktualnih problemih slovenskega zgodovinarstva.

— **Dne se ne bo pomnilo.** Končno je prišla na vrsto tudi gradnja moderne ceste od Ljubljane do Celja. 29. decembra bo licitacija za oddajo dela na enem delu te ceste, in sicer od Ljubljane do Domštal. Tako lahko upamo, da bo v doglednem času dograjena tudi preostala in v vsakem pogledu važna cesta. Samo na nekaj bi hoteli opozoriti odločujoča mesta. Gradbeno podjetje, ki je svoj čas licitiralo dela na novi avtomobilski cesti Maribor—Fram, ni hotelo podpisati pogodbe, ker licitacija ni bila pravočasno odobrena in je bil potekel predpisani rok 30 dni. Pri drugi licitaciji je licitiralo dela gradbeno podjetje inž. Dedek. Licitacija je bila 16. novembra. Zdej je nevarnost, da ne bo pravočasno odobrena in bi se ponovilo to, kar se je zgodilo prvič, da bi namreč potekel rok in bi podjetje ne hotelo podpisati pogodbe. Upamo, da se to ne bo zgodilo, temveč da bo licitacija pravočasno odobrena. Na prvi licitaciji je licitirala dela tvrdka inž. Dukič.

KINO MATRCA, tel. 21-24 ob 16., 19., 21. uri

7 PUSTOLOVACIN
BLAGO DŽINGIS KANA
DANES PREMIERA!
PETER LORRE

PRETRESLJIV IN VSEBINSKO GLOBOK FILM o velikem borcu, zdravniku znanstveniku, ki je odkril bacil tuberkuloze in rešil človeštvo najhujše morilke.

Dr. ROBERT KOCH Glavno vlogo igra **EMIL JANNINGS.**
Ob 16., 19. in 21.15 uri!

Danes izjemoma ob 17., 19., 21. neprekinjeno zadnjikrat! **KINO SLOGA,** tel. 27-30

VIHAR NAD AZIJO CONRAD VEID — Sense Hayakawa, Mičiko Tanaka — Roger Duchasne.
Popoldanska predstava radi miklavževanja ob 17. uri nameste ob 16. uri!

— **Ij Sokolski Miklavž** na Viču bo obiskal danes ob 17.30 v sokolskem domu mladino, drevi ob 20 pa članstvo in prijatelje našega Sokola. Darila se bodo sprejemala danes od 15. ure dalje v pisarni sokolskega doma. Vsako darilo naj ima točen naslov, ime in bivaličke. Pri nastopu Miklavža zvečer bo zabava s plesom, kjer bo igral priznani Falcton-jazz. Vstopnina popoldne za odrasle 2 din, otroci v spremstvu staršev prosti, zvečer 5 din. Vabimo vse prijatelje našega Sokola k obilni udeležbi. Drevi vzi na miklavževanje Sokola Vič! 607—

— **Ij Jozeta Kalin** utomil. Za večerj popoldne odredena občujška trupla mestnega delavca Jozeta Kalina, ki so ga v nedeljo zjutraj našli v strugi Ljubljanice pod staro cukrarno mrtvega je pokazala, da je umrl zgolj zaradi nesreče in ne po tuji krivdi. Kalin je imel sicer majhno odrg-

— **Ij Ukrađena kolesa.** Izpred Delavškega doma na Bleiweisovi cesti je bilo ukradeno 800 din vredno kolo znamke »Goriček« Antona Jesharju. S Figovčevega dvorišča je nekdo odpeljal črno pleskano damsko kolo znamke »Torpedo« Rudolfa Horvatu. Francetu Severju je bilo ukradeno črno pleskano kolo izpred neke hiše v Stročki ulici. — Z dvorišča hiše št. 1 v Strossmajerjevi ulici je tat odpeljal 500 din vredno kolo znamke »Paris« Francetu Smrekarju. — Tatvino 1000 din vrednega kolesa znamke »Diamant« je prijavil tudi mizarški mojster Ivan Kreeč iz Šiške.

— **Ij Drevi ob 20. občije gostilne** »Pod gozdom« na Dolenjski c. Miklavž s spremstvom. 606-n

V kavarno »Stritar«
je dospel nova damska kapela.
Danes v torek, četrtek in petek
vosek noč odprta!

Iz Ljubljane

— **Ij Predavanje SPD:** K užitek in lepota planin ne spada samo strma stena, goridil god, kerano rastlinstvo in zanimivo živalstvo, ampak tudi planinske nebe podnevi in ponoči. V torek dne 12. decembra t. l. ob 20. bo predaval v dvorani Delavske zbornice pod okriljem SPD g. ravnatelj Kuvaver Pavel o zanimivi temi: Planinec in svede. Predavatelj bo opozoril na možnost, kako more planinec za časa svojega bivanja v planinah opozoriti nebesna telesa, ki jih dosegamo s prostim očesom ali s malim lovskim daljnogledom. Zanimivo predavanje bodo spremljali številni diapozitivi, med njimi 12 sodobnih nebesnih kart. Za planince je še posebno potrebno, da se vsaj nekaj ko spozna na svedenatemu nebu. Planinci rezervirajte si svedenatemu večer za zanimivo predavanje.

— **Ij Upeštevajmo** zakone dedovanja pri lasti in vsaj naših kulturnih rastlin je naslov predavanja s skloptičnimi slikami, ki ga bo imel g. knež svetnik inž. Sergej Gropnik pri Srednjem in vrstniški podružnici Ljubljane—sreda 6. decembra t. l. ob 19. uri v kemijski dvorani I. drž. realne gimnazije v Vegovi ulici, pritičje. Vstop prost. Člani in gostje vabljani.

— **Ij Sokol IV.** priredi Miklavžev večer v Putrňovi gostilni na Dolenjski cesti drevi ob 18.30 za deco in naraščaj in ob 20. za odrasle. Darila se bodo sprejemala do 18. Vabljani vzi!

— **Ij Udruženje jugoslovenskih inženjerjev** in arhitektov, sekcija Ljubljana vabi svoje člane in po njih vpeljane goste k ogledu cestnih del na državni cesti št. 2 pri Kranju, ki jih izvršujejo podjetja inž. Josip Dedek, »Slograd« in Iv. Bricej. Ogled bo v četrtek, 7. t. m., popoldne. Potujemo s vlakom, ki odhaja s glavnega kolodvora ob 11.43 do Žabnice. Povratek s vlakom, ki odhaja s postaje Naklo ob 18.20. Pešhoje

Velika iznajdljivost ljubljanskega obrtnika
Perkovo patentirano pogrezljivo okno bo pri nas prvič uporabljeno v palači Bat'e

Ljubljana, 5. decembra

Naš človek bi lahko v marsičem celo prekosil tužja s svojo nadarjenostjo, ko bi ga ne dušile tesne razmere, pomanjkanje kapitala in predsodki, da je dobro le, kar nam priporoča tužina. Naš obrtnik ne zadržuje s svojimi izdelki za obrtniki najbogatejših narodov, a tudi ne po svoji iznajdljivosti. Za, ostane mnogo zamislj, izumov naših obrtnikov neuresničeni, ker nihče ne opozori na izum, sam izumitelj se pa navadno ne more uveljaviti. Ob tej priložnosti hočemo opozoriti na patent ljubljanskega mizarja, pogrezljivo okno, posebno primeren za velika javna poslopja. To patentirano okno bodo pri nas prvič uporabili pri stavbi Bate.

Nova okna je dobavil večerj mizarški mojster Matija Perko. V Ljubljani je v uporabi že več vrst raznih patentiranih oken, vendar noben sistem ni bil brez pomanjkljivosti. Pri nekaterih tako zvanih smučnih oknih, ki se odpirajo navzgor, je precej hud preprih, kar je posebno neprijetno v lokalih. Doselej še ni bilo izumljeno idealno okno s večjo ploščvijo, da bi ne bilo težav pri odpiranju, čiščenju in zračenju. Zlasti pa ni bilo večjega okna, ki bi ne imelo ene največjih pomanjkljivosti: okviri križ jemljejo mnogo svetlobe. V raznih javnih poslopih so iz posebnega namena potrebna velika okna da so prostori čim bolj svetli, a razen tega v njih ne sme biti prepriha in okna bi naj omogočala hitro zračenje. Takšna okna bi zlasti potrebovali v sanatorijih, bolnicah in v raznih lokalih. Toda doselej ga še ni bilo in strokovnjaki trde, da tudi v drugih državah niso še izmislili idealnega okna. Zato je tudi prav, da je mojster Perko patentiral svoj izum v Nemčiji. Ščasom ga bo tudi v drugih državah. Izum še ni star in je bil patentiran šele poleti.

Perkovo pogrezljivo okno ustreza vsem pogojem. Projektanti so imeli doslej velike težave, če so projektirali posebno huda okna, kajti veliko okno je drago, še celo bolj kakor zid iz samih steklenih zidakov, a razen tega še ne ustreza svojemu namenu; navadna okna, nekoliko večja, morajo biti večkrilna, sicer jih ni mogoče odpirati, a razen tega je pri njih pozimi hud preprih, najsi so izdelana še tako solidno. Čudno je res, da je stavbarstvo tako zelo zastalo prav pri oknih, ki je sicer stavbna tehnika zelo naglo napredovala zlasti po vojni. Navadna okna se pa niso še nič spremenila. Perkovo okno se imenuje pogrezljivo, ker se okenski krili, ko hočemo okno povsem odpreti, pogrezeta navzdol v steno, okenski parapet. Poletni se lahko tako sicer zaprt prostor spremeni na mah v polodprto, kar je posebno ugodno za nekatere lokale, n. pr. za restavracije. Doselej so se vsa smučna okna odpirala navzgor, kar je pa pomanjkljivost že zaradi tega, ker nastane takoj preprih, čim se okno le nekoliko dvigne. Perkovo okno pa lahko služi hkrati za zračenje, ne da bi v prostoru nastal preprih, ker zrak kroži visoko nad glavami. Okno se lahko odpre poljubno bolj ali manj. Krila lahko spuščajo, bodisi s pomočjo preproste ročice, lahko se pa poslužujejo tudi električnega toka za pogon. Tedaj je treba pritisniti samo na gumb in okno se odpre ali zapre. Da je odpiranje in zapiranje tem lažje, krili drži v ravnostejžu v steni skrit utež. Zanimivo je, da je utež betonski in ne železen, kar pomeni velik prihranek. Okenska krila imajo dvojne šipe, zato se pa dajo tudi razklopiti, da je tudi čiščenje zelo lahko.

Perkovo pogrezljivo okno bodo vzdana na terasi kavarne, v najvišjem nadstropju poslopja Bate.

Danes v vseh prostorih kavarne „Nebotičnik“ veselo „miklavževanje“

— **Predavanje o ameriki** 15.000 km čez USA SE BO PONOVILO V FRANČISKANSKI DVORANI V PONEDELJEK 11. t. m. ob 20. zv.

— **25letnica dijaškega bataljona** v Skoplju. Po nedeljski akademiji v proslavo 25-letnice osvajanja dijaškega bataljona v Skoplju je bil snod, prirejen pri »Srpem kralju« banket, ki se ga udeležilo mnogo pripadnikov bivšega dijaškega bataljona ter mnoge odlične osebnosti, med njimi zunanji minister dr. Cincar-Marković, bivši predsednik vlade Bogoljub Jevtič, minister za telezone vzgojo Jevrem Tomić in rektor univerze dr. Peter Misič. Zunanji minister dr. Cincar-Marković je v svoji zdravici izrazil udanost kralju in kraljevskemu domu, kar so vsi sprejeli z navdušenimi ovacijami, a godba je odsvirala državno himno. Ko je izrazil tudi spoštovanje kraljevskim namestnikom, je zunanji minister dr. Cincar-Marković nadaljeval: »Veselimo se, ker mi je bila dana prilika, da se morem po 25 letih ponovno sestati s svojimi tovariši. Sicer nas je čas ločil, toda družni nas služba domovini. Slušali smo domovini in služimo tudi danes ter bomo služili zvesto tudi v bodočnosti.« Izrečenih je bilo še več drugih zdravic. Banket je potekel v najlepšem prijateljskem razpoloženju.

— **Zopet povečanje** obtoka novčanec. Iz zadnjega zbiranja Narodne banke z dne 30. novembra je razvidno, da se je obtok kovancev denarja znižal za 50,2, obtok novčanec pa povečal za 212,9 milijona din.

— **Uvečba** brzojavne in telefonske službe pri pošti Podrēda. Dne 27. novembra letos je bila pri pošti Podrēda uvedena brzojavna in telefonska služba.

— **Zdravko** Todorović umrl. Včeraj je umrl znani beograjski odvetnik, novinar in javni delavec Zdravko Todorović.

— **Svečanost** v vojni akademiji. V vojni akademiji so večerj slovesno proslavili 25letnico odpušča 44. razreda vojne akademije. Pri tej priložnosti so odkrili ploščo v spomin padlih oficirjev tega razreda. Ploščo je odkril minister za vojsko in morna-

— **Premestitev slovenskih zeleznih uradnikov** iz Medjimurja. Zeleznice v Medjimurju so prišle pod upravo zagrebške direkcije. Zato je zaprosilo osem uradnikov iz Cakovca za preместitev v Slovenijo, nekateri pa so zaprosili za upokojitev. Nekateri bodo prošli za preместitev ob koncu šolskega leta, ker hodijo njihovi otroci v šole v Cakovcu in Varaždinu. Tudi uradniki na drugih postajah so zaprosili za preместitev.

— **Spor** v Rdečem križu. Bivši banovinski odbor društva Rdečega križa za savsko banovino je na svoji zadnji seji sklenil kolektivno odstopiti in obvestiti o tem glavni odbor v Beogradu. Svoj sklep motivira s tem, da se je glavni odbor upri reorganizaciji Rdečega križa in da zahteva, naj ostane vse pri starem.

Danes zvečer
Miklavževanje
v restavraciji Union

— **Nemci** bodo izkoristili rudnika bakra Svina in čina v južni Srbiji. Med neko nemško finančno skupino in lastniki pravice za eksploatacijo terena bakra, čina in svina pri Demir Kapiji v južni Srbiji je bil dosežen sporazum glede izkoriščanja teh rud. Ustanovljena bo delniška družba.

— **Uredba** o kontroli in prepovedi izvoza bombaža in bombažnega blaga. Na pristojnih mestih se producira vprašanje uredbe o uvedbi kontrole nad izvozom bombaža in bombažnega blaga. Uredba izide baje že v prvi polovici decembra in njen namen bo izvoz tega blaga prepovedati ali skrotiti na minimum.

— **Stalen** posvetovalni odbor za tekstilno industrijo. Na pristojnem mestu producira vprašanje ustanovitve stalnega po svetovalnega odbora za tekstilno industrijo. V odboru bi bili zastopniki tekstilne industrije iz vse države, sestajali bi se pa od časa do časa. Odbor bi imel posvetovalni značaj in člane bi predlagale industrijske korporacije.

— **V Domu** v Kamniski Bistrici priredi SPD Miklavžev večer v četrtek 7. t. m. ob 20. uri. Planinci pridite ta večer v planiški dom, kjer bo za planince zabaven večer, poln najrazličnejših presenečenj.

— **Miklarjevi** planiški plač, ki jih je založilo Slovensko planiško društvo, oserednje društvo v Ljubljani so prijetno planinsko čtivo ter kras za knjižnico vsakega planince. Kdor še ni naročen na zanimive planinske spise hudomušnega planinskega pisatelja prof. Miklarja, naj takoj naroči vse tri knjige. Med planinci pa je zbirka teh spisov najlepše darilo za Miklavža ali božič. Naročila sprejema pisarna SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4-1.

— **Nov** grob. Davi je umrla v Ljubljani vdova po magistratnem ravnatelju gospe Franja Kalin, stara 89 let. Bila je ena najstarejših ljubljank in vsi, ki so jo poznali, so jo imeli radi. Pogreb blaga šone bo jutri ob 16. iz hiše žalosti, Gradišče 11. Bodil ji lahka zemlja, težko prizadetim svojoemo naše iskreno sožalje.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo oblačno, hladno in nestanovitno vreme s padavinami. Včeraj je nekoliko deževalo v Ljubljani, Beogradu in Kumboru. Najvišja temperatura je znašala v Dubrovniku in Kumboru 14, v Splitu 13, na Rabu 12, na Visu 11, v Mariboru 8,2, v Sarajevu 8, v Ljubljani 7,2, v Beogradu 7, v Zagrebu 6. Davi je kazal barometer v Ljubljani 752,8, temperatura je znašala 2,0.

— **Najčisto** ukradeno kofo. Nekd Haneec je te dni našel v grmovju za Iščico črno pleskano moško kolo znamke »Torpedo«, ki ga je »zročil orožniški postaji na Igu. Orožniki so kmalu ugotovili, da je kolo last Martine Švigiče iz Pijave gorice. Švigiču je bilo kolo ukradeno še pred tednom. Tat je kolo pustil v grmovju in vasil samo plašč prednjega kolesa, svedro čev in pogonsko verigo.

— **Nasilna** kročnjarja. V Partnovi gostilni v Založah pri Polzeli sta se čud čen aglasta dva kročnjarja, ki sta menda čema iz Ljvna v Bomi in prodajata pletene lopice. Kročnjarja sta v gostilni posedala delj časa in se naspila. Pijana sta izvalila hud preprih naskar je mlajši planil izza mize in na vso moč udaril po glavi delavca Antona Štormana. Poškodoval ga je

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej Preklicni tajave beseda Dtn 1, davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglasne se prizema.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej Najmanjši znesek 6.— Din.

POUK

Strojepisni pouk

Večerni tečaj, oddelki od ¼7 do 8. in od ¼8 do 9. zvečer. Pouk tudi po diktatu. Tečaj od 1 do 4 meseca.

Novi tečaj se prične 5. decembra šolnina zelo nizka. Moderna in največja strojepisnica! Vpisovanje dnevno do 8. ure zvečer. Christofev učni zavod. Ljubljana, Domobranška c. 15, tel. št. 48-43. 3044

TRAJNO ONDULACIJO

s 6-mesečno garancijo, v modernih frizurah Vam napravi s najnovejšim aparatom za ceno din 50.— »Salon Meriack, Sv. Petra c. 76. 2510

POSEST

Beseda 50 par, davek posebej Najmanjši znesek 6.— Din.

KRASNO POSESTVO

hiša 6 sob, sadovnjak, vinograd in nova gospodarska poslopja s električno lučjo, ob banovinski cesti, 10 minut od rudnika in železnice — naprodaj. Tudi samo hiša s poljubno zemljišča. Ponudbe pod »100.000.—« dne poštnotečca, p. Krmelj, Dolnjaška. 2335

PRODAM

OREHOVA JEDNOA sova, sortiran cvetlični med in medicio dobite na jceneje v MEDARNI Ljubljana Štoviška ul. 6. 48.T.

La SUHE BOSANSKE ČEŠPLJE sboj 10 kg din 55.—, vroča 50 kg din 220.—, 50 kg orehov, tanke lupine, din 295.— franko podvoz raspotišja G. Drechsler, Tuzla. 2337

PO MIKLAŽEVANJU VSI
v kavarno »Central«
kjer je v torek, sredo, četrtek in na praznik odprto vse noč!
Na praznik in vsako nedeljo ples!
Prvovrstna damska kapela!

KUPIM

KUFIM MOTOR 200 ccm, malo rabljen, takoj za gotovino. Ponudbe osebno s motorjem (neobvezno). — Ciril Ažman, Bistrica 8, p. Podrēzje — Podnart nad Kr. 3336

Krompir
lep, zdrav in odbran nudi, dokler traja zaloga, po 1.25 din za kilogram
A. Volk, Ljubljana
Resljeva cesta 24

Inserirajte v »Slov. Narodu«!

Dotrpela je v visoki starosti 89 let naša ljuba mama, gospa

Franja Kalinš
vdova po magistratnem ravnatelju

Pogreb drage pokojnice bo v sredo, dne 6. t. m. ob 4. popoldne iz hiše žalosti, Gradišče 11, na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 5. decembra 1939.

M. IMAKULATA KALIN, SIBELJ DANA, roj. KALIN — bčarki; ARCELJ KAROL, inž. dr. dr. Šol. — sot.

Maršal Rodolfo Graziani

Najboljši italijanski strateg za kolonialne vojne — Njegova taktika in njegove metode

vidim brez njih. Sicer pa to nima pomena. Zdej imaš nočnike in mene v svojih rokah.

Čar pustinje

Graziani, krepak mož, visoke postave in klasičnega rimskega profila, pa ni samo velik Afričan italijanske krvi. Organizator, o katerem so italijanski listi nedavno pisali, da sicer ni mlad po letih, vendar pa pravi vulkan energije in dela, ima tudi pesniško žilico. Pustinja opisuje kot neskončno morje peska.

— Ti si veliko razodetje duše in strasti, kakor morje in nebo. Utirjaš in razbijaš, povzdiguješ ali mečeš ob tla. Učis ljubezni in sovražstva, osvete in vdanosti. Skrivna paša in vabli k napadu. Prinašaš vero in obup. Mi vsi poznamo bridko resnico prilovice tvojih sinov: Pot skozi pustinjo je zlo, toda najboljša zdravilo proti njemu je, odločiti se za to zlo. Tako stopamo že dolga leta po tvoji neskončni zapuščeni. Dvigaš nas in uničuješ. Iz nas delaš junake in strahopetce. Ti poznaš čare skrivnih stvari, ki se jih nikoli ne otrase, kogar prevzame. Kdor pa počiva v tvojem naročju, spije tvoje mleko, kdor se je zatekel k tebi, sanje takega človeka vedno čuva tvoja sfinja.

Maršalska palica

Leta 1935 po kratkem bivanju v Italiji se je vrnil Graziani v Somalijo kot guverner. Iz Somalije je tudi posegel v velike bitke v južni Abesiniji. V kratkem času se mu je posrečilo organizirati iz domačih velikih vojsk, z njo je pri Harraru razbil abesinsko vojsko in končal italijanski pohod v Abesinijo z odločnimi naglimi udarci. Kmalu potem je stal v prestolnici dvorani bivše cesarske palače v Addis Abebi in takozvani Ghebi še kot maršal in za Badoglio namestnik podkralja premagane dežele. Okrog njega so se v spetljivih razdaljah zbrali visoki abesinski dostojanstveniki, ki so skozi stoletja zatirali in izkoriščali deželo in ljudstvo. Iz oči jim je odsevala groza. Toda tedaj se je Graziani izneveril svojemu načelu o ravnanju z uporniki. Spoznal je bil izredno priliko, da pridobi večino izmed njih za italijanski imperij. Svoje odločitve ni obžaloval niti pozneje, ko ga je na svečanosti v Addis Abebi ranila ročna granata. Razvoj razmer v Abesiniji je pokazal, da je imel Graziani prav, ko je prizanesel premaganim abesinskim poglavarjem.

Detomorilka na zatožni klopi

V gozdu so našli orožniki trupelce deteta z zadržanim vratom

Ljubljana, 5. decembra

Ze ob mnogih prilikah smo povedali, da so detomori v naši kriminalni statistiki čedalje bolj redki zločini. Čedalje več žrtv pa zahteva tako zvana bela kuga. Skoraj ni tedna, da ne bi sedla na zatožni klopi dekleta, ki so zakrivila zločin. Pred vojno bela kuga ni bila tako močno razširjena po naših mestih in vaseh. Spominjamo pa se na velike procese proti detomorilkam, ki so rodile večina nezakonskih otrok. Pred potratom: so ti procesi vedno razburjali duhove. Po vojni se je problem nezakonskega otroka pokazal v drugačni luči. Javno mnenje je prevrednotilo svoje doživetje vrednotenja matere, ki rodi nezakonskega otroka. Pod pritiskom javnega mnenja in zaradi sramote nezakonskim materam ni treba več storiti zločin detomora.

Pred sodnikom poedincem okrožnega sodišča g. dr. Pompetom se je večera zagovarjala 28 let stara sluzkinja, ki je bila prva obtoženka, ki jo je v teku letošnjega leta ljubljansko državno tožilstvo obtožilo zločina po § 170 k. z. Po tem paragrafu našega kazenskega zakonika se kaznuje mati, ki usmrti svojega otroka med porodom ali takoj po porodu, ali do kler traja ona motnja, ki jo povzročijo poročniški porodi. Zanimivo je, da kazenski zakonik še vedno razlikuje v takih primerih kazensko mater od nezakonske. Če je otrok kazenski, je materji zagrožena stroga kazen strogega zapor. Če je pa otrok nezakonski, je zagrožena materji samo zaporena kazen. Nezakonski materji je zakonodajalec namenil milejšo kazen kot zakonski materji. Drugi odstavek tega paragrafa pa določa, da sme sodišče v posebno lahkih pr. merih omiliti kazen po svobodni omeni.

Sluzkinja Justina je imela ljubezensko razmerje na Golniku, posledice so se kmalu pokazale. Nekaj tednov pred normalnim porodnim časom je Justina dobila porodne krče. Namesto, da bi šla k babici ali v bolnišnico blagajno, je zbežala v gozd, kjer je rodila dete ženskega spola. Glede na to, da je dete rodila v gozdu, pet minut od mesta, kjer se je dete rodilo so orožniki drugi dan našli trupelce. Okoli vratu je dete imelo zažrgnjeno vrstico, na desnem lcu pa je bilo opaziti precej močno podpučbo.

Obtoženka se je zagovarjala, da deteta ni usmrtila. Ko je dobila porodne krče, je zbežala v gozd, je izpovedala obtoženka, in je rodila mrtvo dete. Med poročniimi bolečinami je vstala in stekla še nekaj sto metrov globlje v gozd. Od bolečin je izgubila zavest in padla. Tedaj se je pretrgala popkova nit, da se je pri padcu ubila. Obtoženka ni mogla pojasniti, kdo je detetu z vrvice zadržal vrat. Komisija je ugotovila, da je bilo dete rojeno dva ali tri tedne pred potekom normalne dobe nosečnosti, verjetno pa bi dete kljub temu ob primerni negi živeło. Ugotovljeno je bilo, da je bilo dete živo rojeno.

Sodnik je razsodil, da je obtoženka kriva po obtožnici in ji je prisodil kazen 2 mese. zapor. Državnemu tožilstvu dr. Lučovniku se je zdela kazen prenizka in je prijavil priziv.

ZA 35.000 DIN TUJEGA BLAGA STA SI PRISVOJILA

Prav zanimiva je bila razprava proti krojaškemu pomočniku Ivanu Č. in njegovi ženi Antoniji iz Babne gorice. Obtožnica ju dolži, da sta si protipravno prisvojila za 35.454 din tujega blaga in se oregresila proti § 318 I-2 k. z.

Po obtožnici sta obdolženca dobila za 35.454 din raznega manufakturnega in spekerjskega blaga v shrambo od trgovca Ivana Lampreta. Trgovec Ivan Lampret je bil l. 1937. v prisilni poravnavi. Nekaj ljubljanskih trgovcev mu je posodil denar in tako se je Lampret rešil poloma. Posojila pa pozneje ni mogel vračati, zato mu je upnik zarubil trgovino. Preden je bila rubež izvršena, je trgovec Lampret shranil večji del svoje zaloge pri obtožencu Ivanu Č.; posrečilo se mu je pa za zopet dobiti posojilo, s katerim je potolažil ljubljanskega upnika. Rubež je bila ustavljena, obtoženec pa blaga trgovcu Lampretu ni hotel več vrniti.

Obtoženci Ivan Č. se izgovarja, da si blaga ni prisvojil protipravno, ker mu je trgovec Lampret še dolžan večjo vsoto denarja in ker mora izpolniti pogoje, da plača obtožencu 12% vrednosti shranjenega blaga in tudi vse stroške za številna pota, ki jih je obtoženec imel. Med preiskavo so ugotovili, da sta obtoženca nekaj v shrambo dobljenega blaga že zastavila v ljubljanski mestni zastavljalnici.

Obtoženec je predlagal zaslišanje novih prič, ki naj bi potrdile njegov zagovor. Sodnik je predlogu ugodil in je razpravo preložil.

Ženskam kaja škoduje

Tako pravi v reviji »Reine Luft« univerze v Erlangenu prof. dr. Wintz. Kadeča ženska je po njegovem mnenju v nevarnosti, da zadene težke posledice njo in njeno potomstvo. Kajo bi morale ženske opustiti zlasti tam, kjer se hoče zvišati število porodov. Prof. Wintz se opira pri tem na lastne in tuje praktične izkušnje. Te so v prvi vrsti pokazale, da škoduje kaja ženskemu organizmu bolj kakor moškemu. Ženska koža je finejša in tanjša, pa tudi ženska notranji organi zlasti jetra, s katerimi se odstranjuje iz telesa strupi, niso tako močna kakor pri moškem. Ženska, ki dolgo in vztrajno kadi, dobi navadno mnogo prej značilno sivkasto barvo kože, kakor moški. Nikotin in drugi podobni strupi delujejo zelo škodljivo tudi na jajčnik in žleze otravanje sekrecije, zvezane z njim. Z nikotinom se prepreči tvorba jajčec tako da postane strastna kadilka neplodna.

Če preneha taka ženska kaditi se tvorba jajčec obnovi, v primerih strastne kaje pa neplodnost ostane tudi če ženska neha kaditi. Posledica strastne kaje so tudi močnejše krvavitve ob menstruaciji. Nikotin poskoduje tudi jajčeca, ker je izrazit strup za zarodke. S tem so pojasnjeni tudi pogosti aplavi pri kadilkah ali delavkah v tobačnih tovarnah. Posebno škodljiva je pa kaja za noseče ženske. Ženska s tem škoduje sebi in otroku, kajti med nosečnostjo je njen organizem zelo občutljiv za vse strupe. Ženske, ki rade kade, so med

nosečnostjo še bolj navdušene za kajo, ker mislijo, da bodo s tem odpravile različne nepriljetne občutke. Posledica tega, je pogosto porod mrtvega otroka. Žena pa naj bi opustila kajo tudi ko doji. Nikotin prehaja namreč tudi v mleko in dojenček je zanj izredno občutljiv, kar pomeni, da otrok že pri nezadostnih sledovih nikotina v mleku resno oboli. Pa tudi mati odraslih otrok bi ne smela kaditi, ker zavaja s tem otroke k posnemanju, kar je zlasti nevarno za doraščajočo dekleta.

Pestra umetniška razstava

Člani društva „Lada“ so razstavili v Jakopičevem paviljonu 119 del

Ljubljana, 5. decembra

Kakor je bilo pričakovati, je razstava umetniškega društva »Lada« v resnici zbudila precejšnjo pozornost umetnost ljubiteljev Ljubljancev. V nedeljo se je otvorile razstave v Jakopičevem paviljonu udeležilo častno število občinstva poleg predstavnikov ustanov.

Razstavo je otvoril prof. Ivan Vavpotič. Po pozdravu predstavnikov in občinstva je orisal postanek društva »Lada« ki je bilo ustanovljeno z idealnim namenom l. 1904. S posebnimi člani v listih so člani društva že v dnevih pred otvoritvijo opozorili publiko na svojevrstno usodo »Lade«. Slovenska »Lada« je namrečvala prirediti svojo razstavo tik pred svetovno vojno, a organizator razstave moister Ferdo Vesel je romal v internacijo vojna vira je preprečila uresničitev načrta. Po vojni je začela delovati »Lada« najprej v Beogradu, potem pa tudi v Ljubljani. Upati je, da bo društvo oživljeno tudi v Zagrebu in v Sofiji ter da bo skušalo uresničiti idejo ki je »Lado« pred tolikimi desetletji poklicala v življenje. Društvo bi tedaj imelo izpolniti vsaj kulturno poslanstvo s prirejanjem razstav jugoslovenskih in bolgarskih likovnih umetnikov v večjih kulturnih središčih Jugoslavije in Bolgarije.

Na razstavi je skupaj 119 del, katera so razstavili trije kiparji in 17 slikarjev. Glede na starost umetniško prizadevanje in kvalitete posameznih razstavilcev je razstava izredno pestra in zanimiva. Stari gar-

di »Lade« so se pridružili nekateri mlajši slikarji. Razstavljenci so počastili spomin svojega umrlega tovariša Franceta Koširja iz Škofje Loke. Samo dve oljnatii sliki tega prerano umrlega, mnogo obetajočega umetnika sta razstavljeni, a po obeh lahko predvidimo, kakšen talent smo s Koširjem izgubili (Ob domačem mlinu in Sorško polje). Slovenski umetniki so z razstavo priložili tudi 70letnico svojega tovariša kiparja Ivana Zajca, ki je razstavil sedem teratov in portretno soho iz mavca.

Prav uspeša je porazdelitev slik in kipov v vseh štirih razstavljalnih prostorih Jakopičevega paviljona. S pomočjo ilustrirane kataloga se obiskovalec z lahkoto orientira po razstavi ki je glede števila razstavljenih del med največjimi, kar smo jih kdaj videli v tem paviljonu. Način razstavljanja po skupinah in tekočih številkah naj bi uporabljal v bodoče pri vseh razstavah, kadarkoli razstavlja več umetnikov.

V sredini sobi kraljuje moister Ferdo Vesel s sedmimi oljnatimi slikami. Vso pažnjo zaslužijo dela gostva Borivoja Stevanovića ki je član društva srbskih umetnikov »Lade« v Beogradu. Poleg Ivana Zajca sta razstavila plastiko še Ivan Saevic in Edvard Salesin. Ostala dela pa so razstavili Henrik Santel, Ivan Vavpotič, Mira Pregljeva, Karel Jakob, Tine Gorjup, Franc Uršič, Bara Remec, Albert Sirk, Saša Santel, Maksim Gaspari, Hinko Smrekar, Avgusta Santel, Rajko Subic, Bruno Vavpotič in Ivan Koa.

Med selitvijo je izgubil glavo

Posestniku Jožetu Hodniku iz Blance je železniški nadvoz odtrgal glavo

Blanca, 4. decembra

V naši mirni vasi Blanca, k leži 6 km južno od Sevnice se je v pedeljo opolodne pripetila težka nesreča, pri kateri je posestnik Jože Hodnik postal žrtev nepravilnosti. Edini avto, ki je drdral v nedeljo po naši cesti, je bil tovorni avto avtopodjetnika Jožeta Jesenšeka iz Krškega na katerega je naložil pohištvo in živež. Hodnik Jože, ki se je selil iz Blance kjer je proclal svoje posestvo v Račeju, na svoj novi dom v Dol pri Hrastniku v kabini je sedel sofer in Hodnikova žena, dočrta je Hodnik ostal zadaj in sedel na naloženem poh. štvi. Blizu blanske sole vodi cesta pod mostom nad katerim se vije železnica. Ta most je pa zelo nizek, da ne more vsako voz lo pod njim. Ako bi bil sofer čisto dobro poznal, bi moral pred podvozom vozilo ustaviti in poslušati če bo lahko prepelal avto. Pa tudi če bi nesrečni Hodnik gledal naprej, bi moral opaziti nevarnost in se preprečiti. Ker sta bila pa oba nepravilna, je ob prelazu mimo

načvoza železni drog odtrgal Hodniku glavo.

Sofer, ki je spoznal, da mu nekaj zadržuje avto, je stopil pogledat. Nudil je mu je strašen prizor: na blatni cesti je ležalo truplo posestnika Hodnika, vse okropiljeno s krvjo. Glava se je samo še s kožo držala trupla. Poklical je Hodnikovo ženo, ki se je pogledu na mrtvega moža od groze onesvestila. Klicati je začel ljudi ki so od kosa prihitali na kraj nesreče. G. Divjak je telefonično obvestil orožniško postajo v Sevnici. Ob štirih popoldne je prispela iz Sevnice sodna komisija, ki jo je vodil sodnik g. Ravtnar Vinko. Ugotovila je vzrok nesreče in odredila prevoz trupla v mrtvašnico, kjer je bila danes obdukcija.

Vsi ljudje govore še vedno o strašni nesreči, ki jo je zakrivila nepravilnost. Pokojni Hodnik je bil miren in trezen mož marljiv gospodar ter dober oče svojim štirim nepreskrbljenim otrokom.

Iz Celja

— c Operno gostovanje v Celju. Mari-borsko Narodno gledališče bo uporizilo v sredo 13. t. m. ob 20. v celjskem gledališču Smetanovo opero »Prodana nevesta«. Predstava je za abnoma. Neabonanti dobijo vstopnice v predprodaji v Slovenski knjigarni. Za uprizoritev »Prodane neveste« vlada v Celju in okolici živahno zanimanje.

— c Zatvoritev ulic za promet z vozili. Kanalizacija Vodnikove ulice je končana v odseku od Kralja Petra ceste do Strossmayerjeve ulice. Sedaj nadaljujejo kanalizacijska dela v smeri proti Mestnemu gledališču. Zato so v ponedeljek zaprili Vodnikovo ulico med Strossmayerjevo in Gledališko ulico ter vso Strossmayerjevo ulico za promet z vozili.

— c Dve težki nesreči. V Kozjaku pri Novi cervki se je v soboto teško ponesrečil 34-letni pesesnik Martin Videmšek s Klan-

ca pri Dobrni. Ko je prekrival pri posestniku Jurku stremo, mu je na strehi spordrsnilo in je padel deset metrov globoko. Pri padcu si je zlomil desno nogo pod kolonom. V Okonini pri Rečici ob Savinji si je petletni drvarjev sinček Danko Vran-tanar doma pri pacu zlomil desno nogo v stegnu. Videmšek in Vran-tanar se zdravita v celjski bolnici.

— c V celjski bolnici so umrli: v soboto 37-letni zidar Jakob Žele s Teharja in 62-letni dindar Henrik Kranjc iz Celja, v nedeljo pa 58-letni dindar Franc Slatič iz Bukovcev pri Sv. Marku pri Ptuj.

— c Strelska družina v Celju bo pridelila v četrtek 7. t. m. od 20. dalje nagradno sobno streljanje v Oficirskem domu v vojašnici kralja Petra. Prijatelji strelskega sporta vabljeni.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

MOŽ, KI JE UGASNIL SOLNCE

FANTASTIČEN ROMAN

Havel se ne zmeni dosti zanj, plazi se naprej tipajoč s krepelcem pred seboj, da bi si tako ustvaril šesti čut. Luisa mu sledi tiha in pokorna, kakor po polju tekoča prepelica. Kmalu sta začutila pod nogami cesto. Novo upanje je vstalo pred njunimi osvetljenimi očmi. Neopredeljeni del Havlovih možganov, napet do skrajnosti, vodi njegove korake, toda ostali del Havlovih možganov deluje povsem neodvisno. — Kaj, če ne prideta do cilja? Dotlej se mu ni bilo treba bati zase. Če pade, bo urni mehanizem rešil človeštvo. Toda zdaj? Njegov napačni korak pomeni temo, črno temo, iz katere ni rešitve. Prva misel na to je trša od padca v brezdanje brezdnje. Takoj nato pa začne delati fantazija tega realista take vrzatonne skoke, da jo je težko ujeti. Kaj je to tema? Mar smo tako trdoglavi in okosteneli, da se ne moremo živjeti v nove razmere? No, bo pač tema in to je vse. Naenkrat nekako začuti, da bi to ne moglo pomeniti popolnega konca. Res smo imeli doslej vse urejeno na svetlobo, se bomo pa preuredili na temo. Ali bodo rastle rastline? Na to vprašanje Havel ne najde tako hitro odgovora. Gotovo bodo rastle, saj je življenje tudi sto metrov pod morsko gladino, kamor ne seže noben žarek svetlobe. Nekaj raste tam... Havel sicer na tem polju človeškega zna-

nja ni dobro podkovan, toda to ne more zadržati njegove bujne fantazije. Hm, take rastline, kakor rasto zdaj, najbrž ne bodo. Pač pa bo rasla raznolika navlaka, mah, gobe, resa... Morda se bo vse to nočno razraslo, če bi vse drugo izginilo. In pa mesojedci... Ti bi vendar mogli mirno živeti, samo če bi se medsebojno ne požrli. Nekaj bi moralo izpopolnjevati njihove vrste. Tudi človek bi lahko vzdržal... sedanje število je v temi za mater zemljo preveliko, toda to bi se že samo uredilo. Nastalo bi novo primitivno življenje. Svet bi bil potisnjen za nekaj deset ali stotisoč let nazaj in kdor bi se znal hitreje otrestiti izkušnje naše dobe, bi bil na boljšem. Če bi pa človek padel... bi šlo življenje na zemlji znova svojo pot. Znova od tistih drobnih prvin, ki bi jim tema ne bila smrtonosna. Vse to je čudno, kar mu roji po glavi, mnogo podrobnosti o novem svetu... in vse to je kakor obliž na skelebo rano. Nekega dne bo počil njegov stroj, vedno ne bo mogel vzdržati. Počasi bo zob časa ogledal nekatere dele, dokler jih povsem ne izgoda. In potem bo nekaj počilo... in od veličastnega stroja, ki je povzročil prevrat vse zemlje, ostane samo kup starega železja. Dan napoči v solncu. In morda postane svetloba prav taka, kakršna je zdaj tema. Havel stoji trdneje na nogah. Tudi on je kolesee v vsem tem nihanju sveta. Kar je storil, je storil. To se je moralo zgoditi. — Teško je biti sodnik — ker je treba soditi vrzoke in ne posledice. V tem trenutku se je razprostrl nad Havlovo dušo mir. Noče biti sodnik nad samim seboj.

Dolgo be hodita. Noge se vlečejo naprej, kakor umirajoča nihala in tišina črna bije v sencih, trga ujumi srca, pa nimata poguma, da bi jo zapodila od sebe. Vas... Ljudje. To se čuti v zraku, toda to ni tisti žvepleni težki vonj gnoja, to ni tisti prikupljivi diih hlevov in plodne zemlje, kakor ga pozna Havel iz svojih otroških let. To tu, kar je napadlo njune čute, je preveč grozno. Smrad dima, valečega se zahrbtno skozi temo, neprijeten smrad po obžganih travah in... nekaj strahotnega, kar se ne da pozabiti, če je udarilo človeku kdaj v nos — smrad po truplih. In čudno, kako se vsa ta strašna znamenja neonaženo širijo. Zdej je to dalje bobnanje, ki je samo fata morgana volje, zdej zopet surov, ostro prežeh napad v neposredni bližini ali pa mrliški tolmun smradu, ki se ne gane, temveč samo straši kakor morska prikazen. Hm — se je stresla Luisa, kajti resnica je bila pretrda, da bi šla molče preko nje. — To je strašno — je zamrmral Havel in glas mu je bil zamolkel. Včasih so možganske podobne nagle kakor blisk, da je težko loviti jih, in vendar so pri tem neizproseno jasne. Tako je bilo tudi zdaj. Havel se je znašel v položaju vaščana. Črpalka — sem je treba hoditi po vodo. Tu straži sključena zver, da bi s krepelcem ubila prvega živega človeka. Vsa hiša se da tako počasi pomoriti. Najemnik ima v svoji kleti polne koše krompirja. Od tega bi niti svetnik ne mogel živeti. Stezice po vasi, za skednji in med plotovi so znane vsem va-

ščanom bolj od lastne notranjosti. Ni niti pogumno niti pustolovsko hoditi tu na lov. Havel vidi tisoče različnih postav, ki so njihovi obrabi skriti v nekakšnem mraku. Toda vsi ti drže v rokah krepelca in preže pri raznih odprtinah potrpežljivo in zlohotno. In tisoči novih se plazijo po temi zahrbtno in podlo z edinim svetlim namenom, rešiti življenje na tem planetu, svoje življenje, čeprav za ceno stoterih drugih življenj. Tu imaš, fant, črno na belem. Malo je ljubezni v človeškem plemenu. Da bi se kdo žrtvoval za druge... To se zgodi kvečjemu v trenutku, ko žarek nenadne svetlobe prodre ledeno skorjo srca. Če je pa treba po cele dneve razmišljati, dolge ure tehtati in odločati se — se izpremeni človek v lačno, sebično bestijo, ki pozna samo sebe. — Tudi midva bova morala moriti, ko nama polde vsa hrana... da, toda midva imava pred seboj neobhodno pot, da rešiva druge. Ah, rešiva... kaj pa, če ne doseževa cilja? To bodo čisto navadni umori, kakor pri vseh drugih. Havel ima v grlu neprijeten občutek, da bi bljuval. Sklene varčevati s hrano, da ostane nekaj za njo, ko bosta na dnu svojih bisag. Potem pa?... praznosta se mu reži z ostrimi zobmi v steklene oči. Kaj res ne bo preostalo nič drugega, nego ubijati? Z nepopisnim naporom sta prelezla vas. Že prej utrjene noge so se jele zdaj šibiti pod težo teh misli. Prelezla sta jarek in sedla na žitno polje. Vzela sta nekaj prgišč hrane. — V meni je usahnila vera v vica. Lepo je bilo, kar ste mi prinesli (pod vplivom neopredeljive hvalečnosti je Havel ni mogel več tikati, kakor nekaj ur prej), mislim pa, da je bila to zadnja lepota na tem prokletem svetu.